

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU

Evidenčné číslo: 104002/B/2014/3065773421

VYBRANÝ PODNIK A ANALÝZA JEHO FINANČNÉHO HOSPODÁRENIA

Bakalárska práca

2014

Zuzana Šagátová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU

VYBRANÝ PODNIK A ANALÝZA JEHO FINANČNÉHO HOSPODÁRENIA

Bakalárska práca

Študijný program:	6284 7 00 Ekonomika a manažment podniku
Študijný odbor:	6284 7 00 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra podnikovohospodárska
Školiteľ:	Ing. Veronika Littvová, PhD.

Zadanie záverečnej práce

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

(podpis študenta)

POĎAKOVANIE

Ďakujem Ing. Veronike Littvovej, PhD. za cenné rady, pripomienky, odborné vedenie a čas, ktorý mi venovala pri vypracovaní bakalárskej práce. Jej ochota, ústretovosť a trpezlivosť mi boli veľkou pomocou.

ABSTRAKT

ŠAGÁTOVÁ, Zuzana: *Vybraný podnik a analýza jeho finančného hospodárenia* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta podnikového manažmentu; Katedra podnikovohospodárska. – Ing. Veronika Littvová, PhD. – Bratislava: FPM EU, 2014, počet strán 57

Cieľom záverečnej práce je analýza finančného hospodárenia spoločnosti Transpetrol, a. s. za roky 2009-2012 prostredníctvom pomerových a rozdielových ukazovateľov finančnej analýzy. Po naštudovaní odbornej literatúry a pomocou pomerových a rozdielových ukazovateľov analyzujeme finančnú situáciu spoločnosti, ako aj jej silné a slabé stránky a následne navrhujeme nápravné opatrenia. Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje 4 schémy, 7 grafov, 8 tabuliek a 5 príloh. Prvá kapitola je venovaná teoretickému vymedzeniu základných pojmov ako aj vzorcov na výpočet daných pomerových a rozdielových ukazovateľov. V ďalšej časti sa charakterizujú ciele bakalárskej práce. V tretej kapitole sa venujeme aplikovaniu nadobudnutých poznatkov z prvej kapitoly do praxe. Štvrtá časť sa venuje charakteristike skúmanej spoločnosti a zhodnoteniu celkovej finančnej situácie spoločnosti Transpetrol, a. s. Záverečná kapitola sa venuje diskusii o vypočítaných ukazovateľoch a navrhnutiu nápravných opatrení. Výsledkom skúmania danej problematiky je zhodnotenie finančnej stability a zdravia spoločnosti.

Kľúčové slová: finančná analýza, spoločnosť, súvaha, likvidita, finančná stabilita, hospodárenie

ABSTRACT

ŠAGÁTOVÁ, Zuzana: *Selected enterprise and analysis its financial management*– University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Management, Department of Enterprise Economy– Ing. Veronika Littvová, PhD. – Bratislava: FPM EU,2014, 57 pages

The main aim of our bachelor thesis is an analysis of financial management in the Transpetrol, Ltd. company in the period of years 2009 – 2012. We used proportional and differential indicators of financial analysis. We started with literature review followed by analysis of strengths and weaknesses. We are proposing the corrective measures for the company. The bachelor thesis contains 4 diagrams, 7 graphs, 8 tables and 5 appendices. The first chapter is focused on theoretical definition of basic concepts and mathematical formulas for the proportional and differential indicators. In next part of the thesis we described the objectives and methodology of our work. In the third chapter we applied theoretical background of financial management into the practice. Part 4 of the thesis deals with characteristics of the company and evaluation of the overall financial situation of the company Transpetrol, Ltd. In final chapter we discussed results and suggested measures, which were calculated in the previous parts of the bachelor thesis. The results of the analysis is the assessment of the financial stability of the company.

Keywords: Financial analysis, company, balance sheet, liquidity, financial stability, management of the company

Obsah

Úvod.....	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	12
1.1 Vymedzenie základných pojmov	12
1.2 Účtovná závierka ako hlavný zdroj informácií pre finančnú analýzu.....	13
1.2.1 Súvaha.....	14
1.2.2 Výkaz ziskov a strát.....	16
1.2.3 Prehľad peňažných tokov a poznámky v účtovnej závierke.....	19
1.3 Metódy finančnej analýzy	21
1.3.1 Horizontálna a vertikálna analýza.....	21
1.3.2 Analýza pomerových ukazovateľov	22
1.3.2.1 Ukazovatele likvidity.....	22
1.3.2.2 Ukazovatele aktivity	24
1.3.2.3 Ukazovatele zadlženosti	25
1.3.2.4 Ukazovatele rentability.....	26
1.3.3 Analýza rozdielových ukazovateľov	27
2 Cieľ práce.....	29
3 Metodika práce a metódy skúmania	30
4 Výsledky práce	32
4.1 Charakteristika spoločnosti Transpetrol, a. s.	32
4.2 Analýza finančnej situácie spoločnosti	33
5 Diskusia	43
Záver	46
Zoznam použitej literatúry	47
Zoznam príloh.....	48

Zoznam ilustrácií a tabuliek

Schéma č. 1 Súvaha	15
Schéma č. 2 Základná štruktúra súvahy.....	16
Schéma č. 3 Výkaz ziskov a strát - zisk.....	17
Schéma č. 4 Výkaz ziskov a strát - strata	18
Tabuľka č. 1 Štruktúra výkazu ziskov a strát.....	19
Tabuľka č. 2 Stav peňažných prostriedkov.....	20
Tabuľka č. 3 Výnosy, náklady, zisk pred zdanením.....	34
Tabuľka č. 4 Ukazovatele likvidity za roky 2009-2012	35
Tabuľka č. 5 Ukazovatele aktivity za roky 2009-2012.....	36
Tabuľka č. 6 Ukazovatele zadlženosti	39
Tabuľka č. 7 Ukazovatele rentability.....	40
Tabuľka č. 8 Čistý pracovný kapitál.....	42
Graf č. 1 Výnosy, Náklady podniku a Zisk pred zdanením.....	34
Graf č. 2 Doba obratu zásob	37
Graf č. 3 Doba obratu pohľadávok	38
Graf č. 4 Stupeň finančnej samostatnosti.....	39
Graf č. 5 Rentabilita aktív.....	40
Graf č. 6 Rentabilita vlastného kapitálu.....	41
Graf č. 7 Rozdielové ukazovatele	42

Úvod

Finančná analýza predstavuje spôsob, ako sa dostať do hĺbín spoločnosti, porozumieť výkazom účtovnej závierky a následne z nich čerpať informácie pre analyzovanie finančnej situácie spoločnosti. Týmto javmi vieme zhodnocovať efektivitu hospodárenie spoločnosti, či je finančne stabilný a taktiež vieme pomocou tejto analýzy predikovať vývoj, ktorý môže nastať v budúcnosti. Je veľmi dôležité pre všetky spoločnosti, či podniky, aby vykonávali priebežne túto analýzu, aby vedeli porovnať dosiahnuté výsledky z minulých období, zhodnotiť finančné zdravie spoločnosti a následne, aby vedeli naplánovať želaný stav do budúcnosti.

V bakalárskej práci je hlavným cieľom analýza finančného hospodárenia spoločnosti Transpetrol, a.s. za roky 2009-2012 prostredníctvom pomerových a rozdielových ukazovateľov finančnej analýzy. Využívame metódy na stanovenie želateľného cieľa bakalárskej práce, čo predstavuje zistenie finančného hospodárenia, zdravia spoločnosti a jej efektivity. Tieto skutočnosti sledujeme ako vývoj v rokoch 2009 až 2012, keďže aktuálne údaje z roku 2013 pri vypracovávaní našej práce ešte nie sú k dispozícii. Záverečná práca s názvom „*Vybraný podnik a analýza jeho finančného hospodárenia*“ je rozdelená do piatich kapitol, pričom všetky kapitoly sa na seba logicky napájajú a sú vzájomne previazané. Práca je podľa internej smernice č. 8/2011 rozdelená do piatich kapitol.

V prvej kapitole sa venujeme teoretickému vymedzeniu problematiky, ktorá sa v bakalárskej práci nachádza. Rozoberáme jednotlivé výkazy účtovnej závierky ako aj pomerové a rozdielové ukazovatele finančnej analýzy. Dozvedáme sa, z ktorých zdrojov máme čerpať nevyhnutné informácie pri vypracovávaní záverečnej práce a ako postupovať pri vypočítavaní daných ukazovateľov.

V druhej kapitole rozoberáme hlavný cieľ bakalárskej práce a tiež čiastkové ciele, ktoré slúžia na dosiahnutie toho základného.

V časti Metodika práce a metódy skúmania zhodnocujeme použité metódy a postupy pri vypracovávaní práce. Využívame matematicko-štatistické ako aj empiricko-intuitívne metódy skúmania.

Štvrtá kapitola sa venuje zavedeniu teoretických poznatkov do praxe. To znamená, že informácie, ktoré sme nadobudli v prvej kapitole transformujeme na použitie v štvrtej kapitole pod názvom Výsledky práce. Táto kapitola je rozdelená na dve podkapitoly, z ktorých v prvej sa venujeme základným informáciám o činnosti vybranej spoločnosti

Transpetrol, a. s. V nasledujúcej podkapitole vytvárame samotnú analýzu finančnej situácie spoločnosti prostredníctvom finančných pomerových a rozdielových ukazovateľov. Zhodnocujeme vývoj týchto ukazovateľov v období 2009 – 2012. Zo všetkých ukazovateľov sme pre potreby našej práce vybrali len tie, ktoré sú pre analyzovanie finančného zdravia, prosperity a hospodárenia spoločnosti najobjektívnejšie a najviac poukazujú na efektivitu hospodárenia spoločnosti. Medzi tieto sme zahrnuli likviditu, dobu inkasa pohľadávok, s ktorou následne súvisí aj doba splácania záväzkov, stupeň finančnej samostatnosti, čistý pracovný kapitál a iné. Pre potreby na výpočet čistého pracovného kapitálu sme pretransformovali súvahu z účtovnej závierky na finančnú súvahu za jednotlivé roky, aby sme rozlišovali majetok a zdroje krytia majetku z hľadiska času na dlhodobé a krátkodobé pre lepšiu prehľadnosť a výpočet čistého pracovného kapitálu.

Piata kapitola je označená ako Diskusia. V tejto kapitole rozoberáme výsledky finančnej analýzy spoločnosti Transpetrol, a. s. Analyzujeme dôvody nadobudnutých výsledkov, analyzujeme, či je spoločnosť solventná, likvidná a či hospodári efektívne.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Prvú kapitolu bakalárskej práce venujeme problematike finančnej analýzy. Finančná analýza spadá pod finančné hospodárenie, preto tvorí jeho významný segment. Obsahom je jej význam, cieľ a definícia základných pojmov. Ďalej analyzuje oblasť účtovnej závierky a zaoberať sa budeme problematikou metód finančnej analýzy. Aktivita podnikov sú zachytené v účtovníctve, ktoré poskytuje potrebné informácie prostredníctvom súvahy, výkazu ziskov a strát a cashflow. Všetky tieto údaje sú potrebné pre finančné rozhodovanie. Základným nedostatkom týchto informácií je, že zobrazujú len minulé javy a neposkytujú pohľad do budúcnosti. Účtovníctvo nám poskytuje informácie o súčasnom stave pohľadávok, záväzkov, nákladov, výnosov a ďalších ukazovateľov. A práve tieto údaje využívame pri zistení hospodárenia podniku pomocou finančnej analýzy, ktorej základnou úlohou je diagnostikovať zdravie podniku, definovať jeho slabé a silné stránky a prípadné riziká podniku. Jednotlivým ukazovateľom sa venujeme v podkapitole 1.4. Finančné hospodárenie podnikateľského subjektu je oblasť, ktorou sa zaoberá Ministerstvo financií Slovenskej republiky¹ a účtovná stránka je vymedzená zákonom o účtovníctve.

1.1 Vymedzenie základných pojmov

Medzi najčastejšie frekvencované pojmy v ekonomickej literatúre považujeme podnikanie, podnik a podnikateľ. V tejto bakalárskej práci im venujeme pozornosť preto, lebo na podnik a podnikanie je zameraná samotná bakalárska práca. S definíciami, ktoré sú uvádzané v samotných zákonoch sa stotožňujeme.

Pojem podnikanie je vymedzený Obchodným zákonníkom v § 2 ods. 1, podľa ktorého sa „podnikaním rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.“² Možnosti podnikania delíme na dve skupiny, a to na jednotlivcov, ktorí predstavujú fyzické alebo právnické osoby a podnikateľské jednotky, medzi ktoré radíme obchodné spoločnosti,

¹ Ďalej v texte len MF SR

² MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ A. 2009. *Podnik a podnikanie*. 3. vyd. Bratislava: Sprint dva, 2009. s. 17

družstvá, združenia podnikov a banky. Podnikateľom sa podľa Obchodného zákonníka § 2 ods. 2 rozumie:

- a) „osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.“³

Obchodný zákonník § 5 ods. 1 definuje pojem podnik ako súbor „hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľskému subjektu a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť“.⁴

1.2 Účtovná závierka ako hlavný zdroj informácií pre finančnú analýzu

Účelom účtovnej závierky⁵ je podávať údaje o finančnej situácii, výnosnosti účtovnej jednotky. Tieto informácie sú dôležité pre široký okruh používateľov pri ich hospodárskom rozhodovaní. Pod pojmom individuálna účtovná závierka rozumieme účtovnú závierku zostavenú za jednu účtovnú jednotku. Každá účtovná jednotka je povinná zostaviť individuálnu účtovnú závierku najneskôr však do šiestich mesiacov od dátumu, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje, toto stanovuje zákon o účtovníctve. Riadnu individuálnu účtovnú závierku musí vyhotoviť podnikateľská účtovná jednotka do dňa podania daňového priznania k dani z príjmov za predošlé účtovné a zdaňovacie obdobie. Keďže individuálna účtovná závierka predstavuje povinnú prílohu k daňovému priznaniu k dani z príjmov účtovnej jednotky.

Jednu zostavenú individuálnu účtovnú závierku predkladáme príslušnému daňovému úradu, a to do konca tretieho mesiaca od dátumu podávajúcemu sa daňové priznanie k dani z príjmov. Pod pojmom konsolidovaná účtovná jednotka chápeme ako účtovnú závierku zostavenú za skupinu účtovných jednotiek.

³Obchodný zákonník § 2 ods. 2.

⁴Obchodný zákonník § 5 ods. 1.

⁵spracované podľa: ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava :IuraEdition, 2011. s. 235-241

Účtovná závierka sa zostavuje ako:⁶

- a) riadna – zostavuje sa k poslednému dňu účtovného obdobia; k tomuto dátumu účtovná jednotka uzatvára účtovné knihy. Riadna účtovná závierka sa zostavuje vtedy, ak účtovná jednotka bude nepretržite pokračovať v činnosti.
- b) mimoriadna – zostavuje sa ak účtovnej jednotke nastane určitá mimoriadna udalosť. Takouto udalosťou môže byť vstup účtovnej jednotky do likvidácie.
- c) priebežná – zostavuje sa priebežne a to štvrťročne, alebo polročne, avšak účtovné knihy sa neuzatvárajú.

Povinnosťou podniku je desať rokov uchovávať a ochraňovať účtovnú závierku v archíve od roku, ktorého sa týkajú. Súčasťou účtovnej závierky sú nasledujúce dôležité dokumenty:⁷

- súvaha,
- výkaz ziskov a strát,
- poznámky.

Zaujíma nás aj cashflow z dôvodu posúdenia hospodárenia podniku, hoci nie je súčasťou účtovnej závierky. Jednotlivé dokumenty účtovnej závierky ďalej rozoberáme v nasledujúcich podkapitolách.

1.2.1 Súvaha

Súvaha, resp. bilancia predstavuje metodický nástroj podvojného účtovníctva⁸.

Vyjadruje prehľadné usporiadanie majetku podľa formy a jeho zdrojov v peňažnom vyjadrení ku konkrétnemu dátumu. Súvaha je fundamentálnym výkazom účtovnej závierky v sústave podvojného účtovníctva. Súvahu tvoria tieto zložky: majetok, vlastné imanie a záväzky. V Slovenskej republike súvaha:⁹

- sa zostavuje v účtovnej forme, ktorej podstatou sú dve strany súvahy v označení strana aktív a strana pasív, (Schéma č. 1.)

⁶ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava : IuraEdition, 2011. s. 237, 238

⁷spracovane podľa : ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava : IuraEdition, 2011. s. 237, 238

⁸Toto účtovníctvo je charakteristické tým, že využíva podvojný zápis, t.j. každý účtovný prípad sa má zaúčtovať súvzťažne, to znamená, že raz na stranu Má dať a raz na stranu Dal. V podmienkach Slovenskej republiky týmto spôsobom účtujú účtovné jednotky zapísané v Obchodnom registri.

⁹spracovane podľa: ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava : IuraEdition, 2011. s. 47

- má predpísanú štruktúru,
- sa zostavuje v peňažných jednotkách, od roku 2009 v celých eurách.

Súvaha predstavuje prehľad majetku, ktorý sa člení na druhy majetku (strana aktív) a zdroje majetku (strana pasív) účtovnej jednotky v peňažnom vyjadrení k dátumu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Zostavuje a prezentuje sa v horizontálnej podobe. Štruktúra a názov jej jednotlivých položiek sa nesmú meniť, taktiež sa nesmú do nich dopĺňať žiadne položky ani ich vynechať. Opatrenie o účtovnej závierke uvádza vzor súvahy pre:

- riadnu a mimoriadnu účtovnú závierku,
- priebežnú účtovnú závierku.

Jeden riadok v súvahe predstavuje súvahovú položku, ich sumy sa uvádzajú v celých eurách. Súvaha má svoju štruktúru. A. Šlosárová rozlišuje:

- vertikálnu (t. j. zvislú) štruktúru súvahy, ktorou sa rozumie poradie vykazovania jednotlivých súvahových položiek, preto súvisí s členením majetku a členením zdrojov majetku pre potreby ich vykázania v súvahe,
- horizontálnu (t. j. vodorovnú) štruktúru súvahy, ktorá súvisí s oceňovaním jednotlivých druhov majetku a jeho zdrojov.

Názorné zobrazenie súvahy v členení na druhy majetku a zdroje majetku je uvedené v schéme č. 1.

Schéma č. 1 **Súvaha**

Strana aktív	Súvaha k	Strana pasív
MAJETOK		ZDROJE MAJETKU
DRUHY MAJETKU		VLASTNÉ IMANIE
		ZÁVÄZKY

Prameň: ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava : IuraEdition, 2011. s. 47

Podľa opatrenia MF SR s A. Šlosárovej je základná štruktúra súvahy zobrazená v schéme č. 2.

Schéma č. 2 **Základná štruktúra súvahy**

Strana aktív

Súvaha k

Strana pasív

SPOLU MAJETOK	SPOLU VLASTNÉ IMANI A ZÁVÄZKY
A. Neobežný majetok I. Dlhodobý nehmotný majetok II. Dlhodobý hmotný majetok III. Dlhodobý finančný majetok B. Obežný majetok I. Zásoby II. Dlhodobé pohľadávky III. Krátkodobé pohľadávky IV. Finančné účty C. Časové rozlíšenie	A. Vlastné imanie I. Základné imanie II. Kapitálové fondy III. Fondy zo zisku IV. Výsledok hospodárenia z minulých rokov V. Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení B. Záväzky I. Rezervy II. Dlhodobé záväzky III. Krátkodobé záväzky IV. Krátkodobé finančné výpomoci V. Bankové úvery C. Časové rozlíšenie

Prameň: ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava : IuraEdition, 2011. s. 48

1.2.2 *Výkaz ziskov a strát*

Finančnú analýzu vykonávame aj prostredníctvom výkazu ziskov a strát. Podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, §2 ods. 4h) je „Výsledkom hospodárenia ocenený výsledný efekt činnosti účtovnej jednotky dosiahnutý v účtovnom období.“¹⁰ V účtovníctve sa výsledok hospodárenia, ktorý je založený na

¹⁰Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, §2 ods. 4h)

akruálnom princípe získava porovnaním výnosov a nákladov. Porovnávajú sa výnosy a náklady, vecne a časovo súvisiace s daným účtovným obdobím, bez ohľadu na to, kedy vzniknú príjmy vzťahujúce sa na dané výnosy a kedy vzniknú výdavky vzťahujúce sa na dané náklady. Účtovný zisk je výsledkom hospodárenia vtedy, ak sú v účtovnom období, za ktoré sa zisťuje výsledok hospodárenia, výnosy vyššie ako náklady. V opačnom prípade je výsledkom hospodárenia účtovná strata. A to ak sú v účtovnom období za ktoré sa zisťuje výsledok hospodárenia, výnosy nižšie ako náklady. Výkaz ziskov a strát predstavuje druhý základný výkaz, ktorý je súčasťou súvahy v sústave podvojného účtovníctva. Táto súčasť účtovnej závierky podrobne špecifikuje súvahovú položku, samostatne vykazovanú položku vlastného imania: výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení. Jeho obsahom sú náklady, výnosy a výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení. Názorné zobrazenie výkazu ziskov a strát je zobrazené v schéme 3a 4.

Schéma č. 3 **Výkaz ziskov a strát - zisk**

Náklady	Výkaz ziskov a strát k.....	Výnosy			
<table><tr><td>NÁKLADY</td></tr><tr><td>ÚČTOVNÝ ZISK</td></tr></table>	NÁKLADY	ÚČTOVNÝ ZISK		<table><tr><td>VÝNOSY</td></tr></table>	VÝNOSY
NÁKLADY					
ÚČTOVNÝ ZISK					
VÝNOSY					

Schéma č. 4 Výkaz ziskov a strát - strata

Náklady	Výkaz ziskov a strát k.....	Výnosy	
NÁKLADY	<table><tr><td>VÝNOSY</td></tr><tr><td>ÚČTOVNÁ STRATA</td></tr></table>	VÝNOSY	ÚČTOVNÁ STRATA
VÝNOSY			
ÚČTOVNÁ STRATA			

Prameň: ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava : IuraEdition, 2011. s. 69

Výkaz ziskov a strát priamo nadväzuje na súvahu, a to v súvislosti s položkou výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení. Táto položka predstavuje súčasť vlastného imania vykázaného v súvahe, a vo výkaze ziskov a strát sa vyčíslí ako rozdiel medzi výnosmi a nákladmi za účtovné obdobie. Môžeme ho prezentovať a zostaviť vo vertikálnej (stĺpcovej) forme, t. j. že položky výnosov a nákladov sa uvádzajú pod sebou v požadovanom poradí. Sumy výsledkových položiek sa vyjadrujú v celých eurách a označujú sa pojmom výsledkové stavy. Štruktúra a názov jednotlivých položiek výkazu ziskov a strát sa nesmú meniť, nesmú sa do nich dopĺňať žiadne položky a ani ich vynechať.

Fundamentálna (hlavná) štruktúra výkazu ziskov a strát, ktorý zostavujú podnikateľské subjekty v súlade s opatrením MF SR je uvedená v tabuľke 1. Taktiež existuje technická finančná analýza, ktorá pomocou matematických a matematicko-štatistických metód vyjadruje kvantitatívne a spracovanie ekonomických údajov. Tejto analýze nevenujeme pozornosť, pretože bola vystavená kritike a preto sa v súčasnosti využíva fundamentálna analýza, resp. kombinácia oboch.

Tabuľka č. 1 **Štruktúra výkazu ziskov a strát**

Výnosy z hospodárskej činnosti
Náklady na hospodársku činnosť
* Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti
Finančné výnosy
Finančné náklady
* Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti
** Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti pred zdanením
Daň z príjmov z bežnej činnosti (splatná, odložená)
** Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti po zdanení
Mimoriadne výnosy
Mimoriadne náklady
* Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti pred zdanením
Daň z príjmov z mimoriadnej činnosti (splatná, odložená)
* Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti po zdanení
*** Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením
*** Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení

Prameň: ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava : IuraEdition, 2011. s. 70

1.2.3 *Prehľad peňažných tokov a poznámky v účtovnej závierke*

Plánovanie peňažných príjmov a výdavkov je podstatnejšie ako sledovanie nákladov, výnosov, alebo zisku, a to z hľadiska platobnej schopnosti podniku. Pohyb

peňažných tokov označujeme ako cashflow, ktorý predstavuje reálny pohyb, resp. tok peňazí v podniku. Zaviedol sa ako významný ukazovateľ z dôvodu:¹¹

- rozdielu medzi pohybom hmotných prostriedkov a ich peňažným vyjadrením a ako,
- časového nesúladu nákladov na hospodárskej operácie a ich finančného zachytenia.

Existujú rozdiely medzi nákladmi a výdavkami, medzi výnosmi a príjmami a na základe toho rozdiely medzi ziskom a cashflow¹². Z tohto plynie, že prehľad peňažných tokov nás informuje o príjmoch a výdavkoch podniku a o ich rozdiely. Podstata výkazu je daná tým, že v podvojnóm účtovníctve sa rešpektuje tzv. akruálny princíp, t. j. že náklady a výnosy sa účtujú v období, s ktorými časovo a vecne súvisia, a nie v období, v ktorom sa prejavujú ako príjmy alebo výdavky. Z daného nám plynie fakt, že výnosy podniku sa nerovnajú jeho príjmom, náklady sa nerovnajú výdavkom, a preto výsledok hospodárenia nie je zhodný s peňažnými prostriedkami, ktorými podnik disponuje. Stav peňažných prostriedkov sa zväčša vypočíta nepriamou metódou, tak že sa zisk po zdanení transformuje na peňažné prostriedky pomocou úprav uvedených v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2 **Stav peňažných prostriedkov**

	čistý zisk
+	náklady, ktoré nie sú výdavkami (odpisy, rezervy)
+	zníženie položiek aktív v súvahe (pokles pohľadávok a jeho vplyv na rast peňazí)
-	zvýšenie položiek aktív v súvahe (rast zásob v dôsledku ich nákupu)
+	zvýšenie položiek pasív v súvahe (rast bankového úveru a jeho vplyv na rast peňazí)
-	zníženie položiek pasív v súvahe (pokles záväzkov v dôsledku ich úhrady)
-	ďalšie použitie zisku (náklady na reprezentáciu, reklamu, sponzoring).

Prameň: MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ A. 2008. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*. 1. vyd. Bratislava: IuraEdition, 2008. s. 223

¹¹MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ A. 2008. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*. 1. vyd. Bratislava: IuraEdition, 2008. s. 222

¹²náklady – spotreba výrobných faktorov s peňažnom vyjadrením
výdavky - úbytok finančných prostriedkov
výnosy- výkony (služby, výrobky) vyjadrené v peniazoch
príjmy – peniaze za predané výkony podniku

Výkaz poznámky v účtovnej závierke nám slúži na získanie informácií, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú údaje v súvahe a vo výkaze ziskov a strát. Poznámky obsahujú aj ďalšie výkazy a údaje, ktoré ich dopĺňajú. Opatrenie o účtovnej závierke prezentuje iba obsahové vymedzenie poznámok, neupravuje ich formálnu stránku. Poznámky je adekvátne vyjadrovať formou tabuliek. Ak pre niektoré časti účtovná jednotka nemá údaje, dané informácie sa neuvádzajú.

1.3 Metódy finančnej analýzy

Daná podkapitola bakalárskej práce sa venuje problematike metód finančnej analýzy. Finančná analýza nám ukazuje ako podnik v minulosti hospodáril a ako hospodári v súčasnosti. Predpokladá aj budúcnosť finančného hospodárenia firmy. Jej účelom je spoznať finančné zdravie podniku a učiť slabiny, aby predchádzali problémom v budúcnosti. Finančnou analýzou rozumieme vzťah medzi zdrojmi a potrebami kapitálu. Podnik môže finančnú analýzu realizovať horizontálnou alebo vertikálnou formou. Obe analýzy rozoberáme v podkapitole 1.4.1. Finančná analýza slúži na zistenie platobnej schopnosti podniku, rentability podniku, aktivity a zadlženosti podniku. Tieto ukazovatele nazývame pomerovými ukazovateľmi. Dané ukazovatele rozoberáme v podkapitole 1.4.2.

1.3.1 Horizontálna a vertikálna analýza

Základom horizontálnej analýzy je komparácia hodnôt zvolených položiek výkazov v rôznom čase. Prívlastok horizontálna vyjadruje fakt, že v jednom riadku, resp. na horizontále je sústredených viacero obsahovo totožných údajov; avšak sa líšia obdobím, o ktorom vypovedajú. Horizontálna analýza súvahy prezentuje vývoj podnikového majetku t. j. aktív, resp. jeho finančných zdrojov t. j. pasív. Podáva výpoveď o objemových zmenách, ale aj o ich dynamike. Možno ju doviesť do úrovne jednotlivých položiek či ich skupín. Na strane aktív bude napr. poučné komparovať vývoj neobežného majetku s vývojom obežného majetku. Na strane pasív to bude vývoj vlastných zdrojov a cudzích zdrojov t. j. záväzkov. Takúto komparáciu položiek v čase však nemožno robiť izolovanie, vždy je potrebné mať na zreteli, že položky navzájom súvisia a zmeny konkrétnej položky treba hodnotiť s prihliadnutím na zmeny iných položiek. Prostredníctvom horizontálnej analýzy výsledovsky posudzujeme vývoj podnikových výnosov a nákladov, pričom

akcentujeme vývoj ich rozdielu. Príčiny rozdielu možno prisúdiť odlišnej dynamike daných položiek výnosov a nákladov. Analogický postup možno aplikovať aj v prehľade peňažných tokov. Aj tu určitá dynamika príjmov a výdavkov vyústí do konečného stavu peňažných prostriedkov.

Číselné vyjadrenie podielu jednotlivých položiek na celku, ktorého sú časťou práve predstavuje vertikálna analýza. V rámci vertikálnej analýzy sú relevantné údaje usporiadané v stĺpci, t. j. vertikálne a vyjadrujú účasť časti na celku, teda štruktúru celku, jeho kvalitu. Vertikálna analýza súvahy nám dáva priestor spoznať a následne hodnotiť adekvátnosť alebo neadekvátnosť štruktúry majetku a zdrojov jeho krytia. Z podielu neobežných a obežných aktív možno konštatovať, aké je využitie majetku v podniku. Takýmto postupom napr. zistíme, od ktorých položiek závisí tvorba výnosov, aký je podiel obchodnej činnosti a výroby na tvorbe výnosov. Na základe štruktúry nákladov potom hodnotíme podnik ako materiálno, investične či pracovne náročný. Analogicky postupujeme aj pri analýze prehľadu peňažných tokov.

1.3.2 Analýza pomerových ukazovateľov

Pomerové ukazovatele sú základnou metódou na vyjadrenie finančnej analýzy podniku. Patria medzi základný nástroj na stanovenie výkonnosti a stability podniku. Umožňujú nám získať obraz o finančnej situácii podniku. Je to obojstranný vzťah medzi dvoma a viac absolútnymi ukazovateľmi cez ich pomer. V nasledujúcej podkapitole rozoberiem konkrétne pomerové ukazovatele, t. j. ukazovatele likvidity, aktivity, zadlženosti, rentability.

1.3.2.1 Ukazovatele likvidity

Dané ukazovatele vyjadrujú a kvantifikujú schopnosť podniku uhradiť splatené záväzky. Pri analýze tejto stránky finančnej situácie je potrebné najskôr vysvetliť obsah pojmov likvidnosť, likvidita a solventnosť. Likvidnosťou rozumieme schopnosť prevodu jednotlivých majetkových súčastí na pohotovú platobnú prostriedky, t. j. ich speňažiteľnosť. Speňažiteľnosť majetkových súčastí je odlišná, čo sa prejavuje v dĺžke

času, ktorý si premena vyžaduje. Vzhľadom k tejto vlastnosti zaradujeme aktíva do niekoľkých tried, a to nasledujúco:¹³

- najlikvidnejšie aktíva sú peniaze, ceniny, krátkodobé cenné papiere – položka finančné účty,
- majetkové súčasti realizovateľné v krátkom čase – krátkodobé pohľadávky,
- menej likvidné – zásoby
- dlhodobo likvidné – dlhodobé pohľadávky, dlhopisy, termínované vklady - dlhodobý finančný majetok,
- nelikvidné alebo takmer nelikvidné – dlhodobý hmotný majetok.“

Pojmy likvidita a solventnosť charakterizujú a kvantifikujú úroveň úhrady záväzkov. Likvidita sa viaže k dlhšiemu obdobiu, pričom solventnosť chápeme ako momentálnu schopnosť. Okamžitú likviditu vyjadríme ako

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{najlikvidnejšie aktíva}}{\text{okamžite splatné záväzky}}$$

Ukazovateľ nám vlastne vyjadruje solventnosť. Jeho ideálna hodnota je 1, vtedy je k dispozícii toľko platobných prostriedkov, koľko predstavujú okamžite splatné záväzky.

Pohotová likvidita je zabezpečená vtedy, keď na jednu menovú jednotku krátkodobých záväzkov pripadá minimálne 0,20 najlikvidnejších prostriedkov, hovoríme o pravidle jedna ku piatim. Akceptovateľné hodnoty ukazovateľa sa začínajú hodnotou 0,2. Spôsob výpočtu je nasledovný:

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{najlikvidnejšie aktíva}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

Bežná likvidita v sebe nezahŕňa dlhodobé pohľadávky, ani zásoby, pretože práve tieto časti majetku predstavujú najproblematickejšiu časť obežných aktív. Ukazovateľ bežnej likvidity by mal mať vo výrobných podnikoch hodnotu v intervale od 1 do 1,5. Bežnú likviditu vypočítame takto:

¹³VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2006. *Podnikové financie*. Bratislava : IuraEdition, 2006. s. 344-347

$$\text{bežná likvidita} = \frac{\text{obežné aktíva} - (\text{dlhodobé pohľadávky} + \text{zásoby})}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

Pri výpočte celkovej likvidity berieme do úvahy celkové obežné aktíva avšak bez dlhodobých pohľadávok. Vierohodnosť tohto ukazovateľa preto veľmi závisí od štruktúry obežných aktív. Výpoveď môžu skresľovať napríklad nepotrebné zásoby alebo nevymožiteľné pohľadávky. Ukazovateľ by mal mať v priemyselných podnikoch hodnotu v intervale od 2 do 2,5. Vypočítame ho pomerom obežných aktív a krátkodobých záväzkov nasledovne :

$$\text{celková likvidita} = \frac{\text{obežné aktíva spolu}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

1.3.2.2 Ukazovatele aktivity

Tieto ukazovatele¹⁴ nám vyjadrujú a kvantifikujú efektívnosť z hľadiska hospodárenia podniku so svojimi aktívami. Toto nám umožňujú sledovať ukazovatele vyjadrujúce obratovosť, resp. viazanosť aktív. Napríklad ukazovateľ – doba obratu zásob nám poskytuje údaj koľko dní trvá jedna obrátka.

$$\begin{aligned} \text{doba obratu zásob} &= \frac{\text{Øzásoby}}{\text{tržby}/365} \\ \text{resp.} & \frac{\text{zásoby}}{\text{celkové náklady}/365} \end{aligned}$$

Ďalší ukazovateľ, a to ukazovateľ – doba obratu pohľadávok nám vyčísluje priemernú dobu, ktorú musí podnik čakať od okamihu predaja (momentu realizácie, ktorým je najčastejšie fakturácia) po získanie platby.

$$\text{doba obratu pohľadávok (inkaso) z obchodného styku} = \frac{\text{Øpohľadávky}}{\text{tržby}/365}$$

¹⁴VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2006. *Podnikové financie*. Bratislava : IuraEdition, 2006. s. 351-352

Nasledujúci ukazovateľ je doba splácania záväzkov z obchodného styku, pričom výpočet možno urobiť i pre celkové pohľadávky a záväzky (rozumejú sa krátkodobé).

$$\text{doba splácania záväzkov z obchodného styku} = \frac{\emptyset \text{ záväzky}}{\frac{\text{tržby}}{365}}$$

Posledný ukazovateľ patriaci do danej problematiky je obrat celkových aktív, ktorý vyjadruje využitie, resp. účinnosť celkových aktív. Vyjadríme ho ako podiel tržieb na celkových aktívach podniku.

$$\text{obrat celkových aktív} = \frac{\text{tržby}}{\text{celkové aktíva}}$$

1.3.2.3 Ukazovatele zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti¹⁵ vyjadrujú a kvantifikujú veľkosť použitia cudzieho kapitálu na financovanie potrieb podniku. Tento rozsah môže veľmi výrazne determinovať dosahovanú rentabilitu a prejavuje sa predovšetkým vo vývoji rentability vlastného kapitálu. Má úzku väzbu na likviditu, pretože s objemom dlhov súvisí povinnosť ich splácania v budúcnosti a potreba zabezpečiť prostriedky na tieto splátky. Možno použiť tieto ukazovatele:

Ukazovateľ- stupeň zadlženosti nám vyjadruje štruktúru finančných zdrojov. Veritelia majú záujem na čo najmenšej zadlženosti dlhujúceho podniku, čo sa vzťahuje na riziko návratnosti požičaného kapitálu.

$$\text{Stupeň zadlženosti} = \frac{\text{celkový dlh (záväzky)}}{\text{celkové aktíva}}$$

$$\text{dlhodobá zadlženosť} = \frac{\text{dlhodobý dlh}}{\text{dlhodobý kapitál}}$$

¹⁵VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2006. *Podnikové financie*. Bratislava : IuraEdition, 2006. s. 352-353

$$\text{stupeň finančnej samostatnosti} = \frac{\text{vlastný kapitál (vlastné imanie)}}{\text{celkové aktíva}}$$

Ukazovateľ – dlhodobá zadlženosť charakterizuje štruktúru zdrojov. Spolu so zadlženosťou dáva súčet 1, resp. 100 (vzhľadom na vyčíslenie). Recipročná hodnota udáva tzv. finančnú páku:

$$\text{finančná páka} = \frac{\text{aktíva}}{\text{vlastné imanie}}$$

Tento ukazovateľ vypovedá o tom, koľkokrát je celkový kapitál väčší ako vlastný kapitál. Výsledok na úrovni 2 znamená, že podiel vlastného a cudzieho kapitálu je rovnaký. Výsledok 3 sa interpretuje tak, že cudzie zdroje tvoria dve tretiny zdrojov a vlastné jednu tretinu.

Ukazovateľ – krytie úrokov charakterizuje schopnosť podniku platiť „cenu“ za cudzí kapitál. Za vhodný výsledok sa považujú hodnoty väčšie ako 3.

$$\text{krytie úrokov} = \frac{\text{zisk pred zdanením} + \text{úroky}}{\text{úroky}}$$

Ukazovateľ – tokové zadlženie kvantifikuje schopnosť splácať dlhy, resp. krytie dlhov a kvantifikuje počet rokov potrebných na splatenie prostredníctvom bilančného CF (zisk + odpisy).

$$\text{tokové zadlženie} = \frac{\text{dlhy (záväzky)}}{\text{ročný CF}}$$

1.3.2.4 Ukazovatele rentability

Ukazovatele rentability¹⁶ nám vyjadrujú výsledok podnikovej snahy. K najčastejšie používaným ukazovateľom rentability v SR patria:

¹⁶ZALAI, K. a kol. 2013. *Finančno-ekonomická analýza podniku*. Bratislava: Sprint 2, 2013. s. 95-96

Ukazovateľ ROI (Return on Investment) vypovedajúci o zhodnotení kapitálu, ktorý bol v podniku viazaný.

$$ROI = \frac{\text{čistý zisk} + \text{úrok}}{\text{celkový kapitál}}$$

Výpoveď ukazovateľa ROA je podobná ako pri ukazovateli ROI, charakterizuje zhodnotenie celkových aktív (nominálne zhodných s kapitálom).

$$ROA \text{ (Return on Assets)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{celkové aktíva}}$$

V určitých súvislostiach je dôležité poznať zhodnotenie vlastného kapitálu, ktoré vyjadruje ďalší ukazovateľ, a to ROE (Return on Equity)

$$ROE = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastný kapitál}}$$

Z ukazovateľov rentability, ktoré merajú zisk k objemu podnikovej činnosti, a tak vlastne vyjadrujú zhodnotenie spotrebovaných vstupov, sa najčastejšie uplatňuje rentabilita tržieb (ROS- Return on Sales), ktorú vyjadríme ako podiel čistého zisku na tržbách.

$$ROS = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}}$$

1.3.3 Analýza rozdielových ukazovateľov

Rozdielové ukazovatele tiež nazývame aj ako finančné fondy, resp. fondy finančných prostriedkov. Tieto ukazovatele môžeme vyjadriť ako rozdiel dvoch absolútnych extenzitných ukazovateľov. Medzi tieto ukazovatele patria:

- čistý pracovný kapitál,
- čistý peňažný majetok,
- čisté pohotovité prostriedky.

Čistý pracovný kapitál (ČPK), tiež nazývaný čistý činný kapitál je vyjadrený ako rozdiel obežných aktív a celkových krátkodobých dlhov. ČPK môžeme rozdeliť podľa pohľadu

manažérskeho a s pohľadu vlastníka podniku. Z pohľadu manažéra podniku je cieľ disponovať s čo najväčším pracovným kapitálom, pretože tento kapitál umožní podniku pokračovať vo svojej činnosti aj v prípade, že firma bude nútená splatiť svoje záväzky. Vlastníci by chceli zasa iba stále aktíva financovať z dlhodobých zdrojov. Čistý pracovný kapitál vypočítame nasledovne :

$$\text{ČPK} = (PPP + \text{pohl'.} + \text{zásoby}) - KZ$$

Čistý peňažný majetok umožňuje na financovanie obežných aktív využívať krátkodobé záväzky, t. j. krátkodobý kapitál. Vypočítame ho takto :

$$\text{ČPM} = (PPP + \text{pohl'.}) - KZ$$

Čisté peňažné prostriedky vyjadrujú, o koľko je najlikvidnejší majetok vyšší od krátkodobých záväzkov. Výpočet je takýto:

$$\text{ČPP} = PPP - \text{momentálne splatené záväzky}$$

Kompletnú tabuľku vzorcov pomerových a rozdielových ukazovateľov môžeme vidieť v prílohe I. Výpočet pomerových a rozdielových ukazovateľov.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce s názvom „*Vybraný podnik a analýza jeho finančného hospodárenia*“ je analýza finančného hospodárenia spoločnosti Transpetrol, a. s. za roky 2009-2012 prostredníctvom pomerových a rozdielových ukazovateľov finančnej analýzy. Aby sme mohli naplniť základný cieľ záverečnej práce, je dôležité, aby sme splnili aj jednotlivé čiastkové ciele, ktoré sú rozobrané v jednotlivých kapitolách. Bakalárska práca je rozdelená do piatich kapitol. Čiastkovými cieľmi v jednotlivých kapitolách sú:

- teoreticky vymedziť finančnú analýzu,
- analyzovať súvahu, výkaz ziskov a strát v roku 2009,
- analyzovať súvahu, výkaz ziskov a strát v roku 2010,
- analyzovať súvahu, výkaz ziskov a strát v roku 2011,
- analyzovať súvahy, výkaz ziskov a strát v roku 2012,
- analyzovať majetok a zdroje krytia z hľadiska času,
- z výkazov účtovnej závierky určiť finančné pomerové ukazovatele,
- z výkazov účtovnej závierky určiť finančné rozdielové ukazovatele,
- analyzovať finančné pomerové ukazovatele,
- analyzovať finančné rozdielové ukazovatele,
- zhodnotiť správanie spoločnosti so zameraním na hospodárnosť a efektívnosť,.
- navrhnúť opatrenia a riešenia.

3 Metodika práce a metódy skúmania

V bakalárskej práci je objektom skúmania spoločnosť Transpetrol, a. s. Je to spoločnosť, ktorá sa ako jediná na Slovensku venuje preprave a skladovaniu ropy. Práve táto skutočnosť nás zaujala a preto sme sa rozhodli uskutočniť finančnú analýzu práve v tejto spoločnosti, ktorá nemá na našom území konkurenciu. Túto analýzu sme uskutočnili v rokoch 2009 až 2012, sledujeme vývoj v rokoch, ako aj samotné roky, ktoré zhodnocujeme a skúmame na základe získaných informácií.

Vo vyhotovovaní záverečnej práce vychádzame z literatúry, ktorá nám poukazuje na problematiku tejto práce. Predstavuje to vymedzovanie základných pojmov, ktoré sa zapájajú do finančnej analýzy, ako je podnik, podnikanie, či účtovná závierka, ktorej výkazy ako súvahu výkaz ziskov a strát používame pri analyzovaní spoločnosti a pri jednotlivých výpočtoch. Súvahu z účtovnej závierky transformujeme na finančnú súvahu, aby sme mohli majetok a zdroje krytia zhodnotiť z hľadiska času na dlhodobé a krátkodobé a aby sme pri výpočtoch mohli zreteľnejšie a jednoduchšie potrebné položky vyhľadať. Ďalšie informácie, ktoré nám boli poskytnuté prostredníctvom výročných správ v jednotlivých rokoch, roztriedime na tie, ktoré sú nápomocné k riešeniu bakalárskej práce, t. j. k analyzovaniu finančnej situácie spoločnosti Transpetrol, a. s. a na tie, ktoré s finančnou analýzou spoločnosti nesúvisia a ktoré pri vypracovávaní práce nesledujeme (napr. enviromentálne ciele spoločnosti, atď.). Ciele v bakalárskej práci naplníme pomocou všeobecných a špecifických metód. Používame metódu analýzy a syntézy, deskripciu, ako aj dedukciu, indukciu, komparáciu, či analógiu. V prvej kapitole bakalárskej práce využívame metódu deskripcie a dedukcie, pričom v nej opisujeme základné pojmy a výkazy potrebné k vyhotoveniu finančnej analýzy spoločnosti. Definujeme spojitosť výkazov účtovnej závierky a tieto výkazy poskytujú dôležité informácie nutné k vykonaniu analýzy. V nasledujúcej kapitole využívame dedukciu, prostredníctvom ktorej stanovujeme ciele bakalárskej práce. V štvrtej kapitole využívame najskôr metódu abstrakcie, v ktorú používame pri vybratí konkrétnych ukazovateľov pri posudzovaní finančnej analýzy. Ďalej využívame pozorovanie pri sledovaní zmien v spoločnosti. Matematické a grafické metódy používame hlavne pri prepočítavaní jednotlivých pomerových a rozdielových ukazovateľov, ako aj pri ich grafickom znázornení, aby sme definovali vývoj v rokoch 2009 – 2012. Matematické metódy využívame pri stanovení matematických vzorcov, z ktorých sa potom dozvedáme všetky

potrebné výsledky, ktoré vieme pretransformovať do tabuliek, či grafov. Ako grafické metódy sme využívali spojnicové grafy, ktoré nám ukázali vývoj výnosov, nákladov a následne zisku pred zdanením, ako aj dobu obratu zásob, či pohľadávok a iných ukazovateľov. V prvej kapitole sme využívali aj schémy, slúžiace k vyššej prehľadnosti analyzovaných ukazovateľov. Všetky dané metódy sme využívali na kvalitnejšie znázornenie danej problematiky, prehľadne a zrozumiteľne sme vedeli zobrazit' vypočítané ukazovatele. V kapitole Diskusia sme zhodnocovali vypočítané ukazovatele na základe daných metód. Prostredníctvom dedukcie sme zhodnotili, v akom stave sa spoločnosť nachádza, či hospodári efektívne, či je spoločnosť rentabilná a stabilná. Tiež sme prostredníctvom tejto metódy stanovovali možné dôsledky, prečo vznikli určité situácie a ako sa im mohlo zabrániť. V konečnom dôsledku sme však zhodnotili, že podnik je napriek klesajúcemu zisku stále rentabilný, stabilný ako aj to, že hospodári efektívne.

4 Výsledky práce

V tejto kapitole sa dozvedáme o činnosti spoločnosti Transpetrol, a. s. a o jej finančnej situácii. Rozoberáme pomerové a rozdielové finančné ukazovatele v rokoch 2009 až 2012, keďže aktuálne informácie z roku 2013 ešte nemáme k dispozícii. Rozoberáme bežnú a celkovú likviditu podniku, dobrou obratu zásob a pohľadávok, dobu splácania záväzkov a obrat aktív, ako aj stupeň zadlženosti a finančnej samostatnosti. Taktiež rozoberáme rentabilitu aktív a rentabilitu vlastného kapitálu. Na základe týchto výpočtov zhodnocujeme finančnú situáciu spoločnosti Transpetrol, a. s.

4.1 Charakteristika spoločnosti Transpetrol, a. s.

V slovenskej ekonomike je spoločnosť TRANSPETROL strategicky dôležitá súčasť, je jednou z najväčších a najvýznamnejších podnikateľských subjektov na Slovensku. Jej cieľom je sústavné upevňovanie svojej strategickej pozície v preprave a skladovaní ropy pre slovenské hospodárstvo a svoje efektívne pôsobenie na európskom ropnom trhu. Transpetrol je pomerne mladou ropovodnou spoločnosťou, ktorá vznikla s budovaním tranzitného ropovodu Družba, jeho južnej vetvy, ktorá prechádzala cez územie bývalého Československa, Ukrajinu, Bielorusko a pochádzala z bývalého Sovietskeho zväzu. Slovenský úsek ropovodu bol vybudovaný v rokoch 1960 – 1962. V roku 1980 vznikol chorvátsky ropovod Adria, ktorý z chorvátskeho prístavu Omišalj pokračuje cez Maďarsko a končí na Slovensku v Šahách, kde sa pripája k ropovodu Družba. Týmto sa v bývalom Československu vytvorili dôležité predpoklady na diverzifikáciu zásobovania ropou a ďalšie možnosti pre vstup na nové trhy s ropou. Po zmene spoločensko-politických a ekonomických pomerov v bývalom Česko-Slovensku bola 1. júla 1991 majetkovým vkladom pôvodného ropovodného systému založená československá akciová spoločnosť Transpetrol, ktorá prevzala na seba úlohu prevádzkovať celú ropovodnú sieť na československom území. Po rozdelení Česko-Slovenska a vzniku dvoch samostatných štátov bola aj akciová spoločnosť rozdelená na dve samostatné spoločnosti. V Českej republike vznikla akciová spoločnosť MERO ČR a na Slovensku bola dňom 1. januára 1993 vytvorená akciová spoločnosť s pôvodným názvom Transpetrol. V súčasnosti je vlastníkom 100% akcií akciovej spoločnosti Transpetrol Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom hospodárstva Slovenskej

republiky. Transpetrol zabezpečuje pre svojich zákazníkov tranzitnú a vnútroštátnu prepravu ropy. Slovenská republika má strategickú geografickú polohu a relatívne veľkú prepravnú kapacitu ropovodov, vytvára reálne prepojenie na európske tranzitné cesty. Spoločnosť Transpetrol prostredníctvom svojho ropovodného systému, ktorý je jediný na Slovensku, zabezpečuje tranzit ropy a skladovanie ropy tak, aby dokázala potrebným množstvom ropy zabezpečiť slovenské podniky, správu štátnych hmotných rezerv, či iných odberateľov. Vnútroštátna a tranzitná preprava ropy a jej skladovanie sú hlavnou hospodárskou aktivitou spoločnosti Transpetrol. Prepravná kapacita ropovodu je 20 miliónov ton ročne.

4.2 Analýza finančnej situácie spoločnosti

Z hľadiska hospodárenia patrí TRANSPETROL, a.s., medzi strategické štátne podniky a jednoznačne prispieva k stabilite slovenskej ekonomiky. Dokazuje to svojimi výsledkami, ako napríklad obratom, ziskom či počtom svojich zamestnancov. Tieto výsledky môžeme vidieť vo výročných správach za jednotlivé roky 2009-2012 z ktorých čerpáme informácie aj do našich výpočtov pri posudzovaní finančnej analýzy spoločnosti.

Majetok podniku v roku 2010 vzrástol oproti roku 2009 približne o 2 %, pričom neobežný majetok vzrástol o 7,23 % a obežný majetok oproti roku 2009 poklesol o 13,64 %. V roku 2011 majetok podniku vzrástol medziročne oproti roku 2010 o 2,87 % pričom neobežný majetok vzrástol o 7,76 % pričom obežný majetok klesol o 13,30 %. V roku 2012 poklesol oproti minulému roku celkový majetok 3,58 %. Najväčší vplyv na výnosy spoločnosti majú tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb, čo predstavuje v jednotlivých rokoch 95-percentný podiel na výnosoch. Na náklady spoločnosti má veľký vplyv výrobná spotreba, ako aj osobné náklady, ktoré predstavujú mzdové náklady, odmeny členom ako aj sociálne náklady. V tabuľke č.3 môžeme vidieť ako sa medziročne menili výnosy a náklady organizácie.

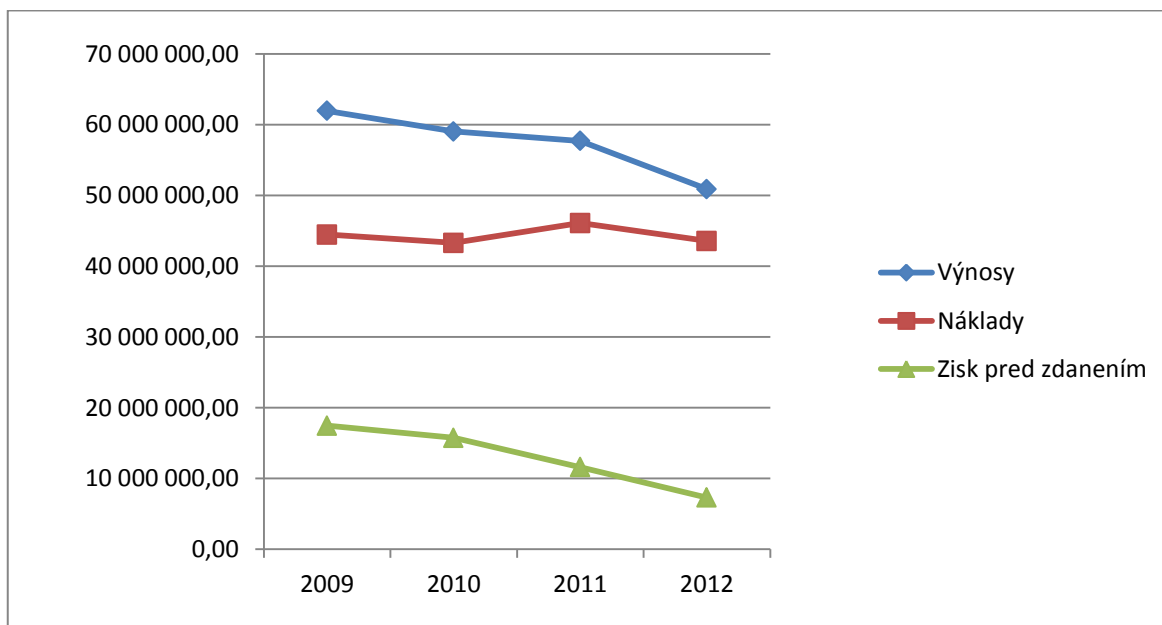
Tabuľka č. 3 **Výnosy, náklady, zisk pred zdanením**

	2009	2010	2011	2012
Výnosy (€)	61 949 998	59 022 747	57 692 341	50 875 171
Náklady (€)	44 472 956	43 279 219	46 082 721	43 565 642
Zisk pred zdanením (€)	17 477 042	15 743 528	11 609 620	7 309 529

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Ako môžeme vidieť v grafe č.1, výnosy medziročne klesajú v období 2009 - 2012, čo mohla spôsobiť aj ekonomická kríza v roku 2009, ktorá pretrváva dodnes, ale aj klesajúce tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb, čo môžeme vidieť vo Výkaze ziskov a strát z jednotlivých rokov, ktorý je spracovaný v prílohe III. Náklady podniku sa výrazne nemenia nachádzajú sa v rozmedzí medzi 40 mil. a 50 mil. Keďže výnosy klesajú a náklady sa medziročne značne nemenia, má to vplyv aj na zisk pred zdanením, z čoho vyplýva, že zisk spoločnosti klesá.

Graf č. 1 **Výnosy, Náklady podniku a Zisk pred zdanením**

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Tieto zmeny majú za následok aj zmeny v analýze pomeročných ukazovateľov ako napríklad ROA^{17} , ROE^{18} , bežná likvidita, celková likvidita, doba obratu zásob,

¹⁷ROA- Return on Assets (Rentabilita aktív)

pohľadávok, stupeň zadlženosti, či stupeň finančnej samostatnosti. Taktiež na analýzu rozdielových ukazovateľov ako čistý pracovný kapitál, čistý peňažný majetok a čisté pohotovité prostriedky.

Finančnú situáciu podniku Transpetrol, a.s. za roky 2009 – 2012 zhodnocujeme pomocou finančných pomerových a rozdielových ukazovateľov. Pomerové ukazovatele nám zobrazujú finančnú situáciu podniku. Pomerové ukazovatele sú jednou z najpoužívanějších metód finančnej analýzy. V tabuľke č.4 poukazujeme na vývoj bežnej a celkovej likvidity podniku počas rokov 2009 až 2012. Ukazovatele likvidity nám dávajú obraz o tom, či je podnik schopný hradiť svoje záväzky, teda či je finančne stabilný.

Tabuľka č. 4 **Ukazovatele likvidity za roky 2009-2012**

ukazovateľ	2009	2010	2011	2012
bežná likvidita	1,65	6,69	2,77	3,44
celková likvidita	1,68	6,86	2,86	3,58

Prameň: *Vlastné výpočty a spracovanie*

Výpočty dosahujú vyššie hodnoty ako sú všeobecne odporúčané hodnoty. Hodnota bežnej likvidity by sa mala pohybovať v intervale 1 – 1,5. Ani v jednom z našich sledovaných období sa podnik v tomto intervale nenachádzal. Z toho vyplýva, že krátkodobé záväzky majú nižšiu hodnotu ako obežné aktíva. Celková likvidita nám vypovedá o krytí krátkodobých záväzkov. Jej odporúčanou hodnotou 2 – 2,5. Transpetrol, a. s. sa opäť nenachádzal v tomto rozmedzí. Toto rozmedzie však nie je pre našu spoločnosť smerodajné, pretože ako môžeme vidieť, spoločnosť sa vo svojej politike snaží v posledných rokoch držať v rozmedzí okolo 3 - 3,5. Tiež môžeme tvrdiť, že podnik je schopný hradiť svoje záväzky a to z dôvodu, že svojimi dlhodobými zdrojmi si vie kryť dlhodobý majetok, ako aj krátkodobými svoj krátkodobý majetok. Číže môžeme povedať, že podnik hospodári efektívne.

Ďalej zhodnocujeme ukazovatele aktivity. Hodnoty vybraných ukazovateľov môžeme vidieť v tabuľke č.5. Z ukazovateľov aktivity sme si vybrali na analyzovanie dobu obratu zásob, aby sme zistili, koľko dní trvá jedna obrátka zásob. Dobu obratu pohľadávok, ktorá vyčísluje koľko dní prejde od nároku na platbu k inkasu pohľadávky.

¹⁸ROE – Return on Equity (Rentabilita vlastného kapitálu)

Dobu splácania záväzkov, ktorá vyjadruje dobu trvania medzi vznikom záväzku a jeho úhradou. Celkový obrat aktív, ktorý nám hovorí koľkokrát sa aktíva obrátia v tržbách za rok. Dané ukazovatele si rozoberáme v rokoch 2009 až 2012 a dospeli sme k nasledujúcim výsledkom, ktoré sú uvedené v tabuľke č.5.

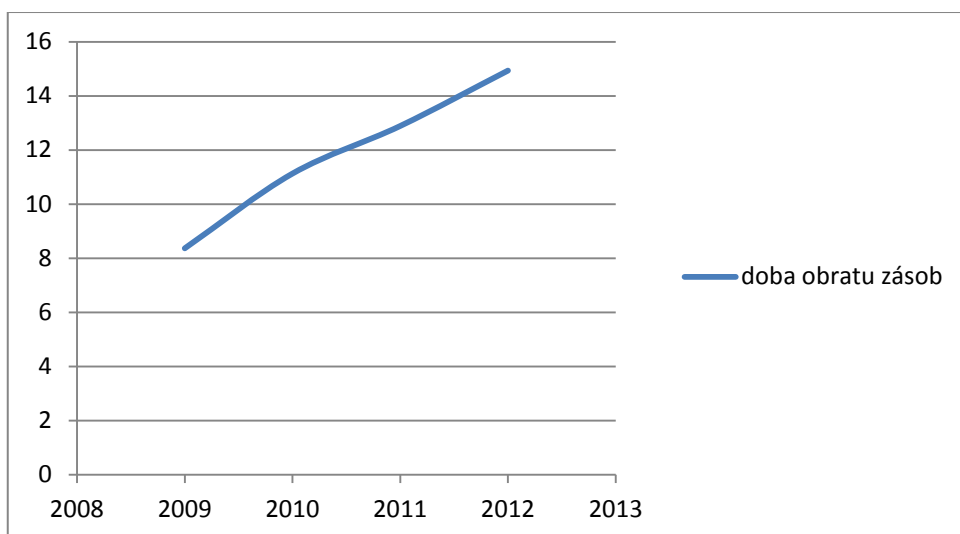
Tabuľka č. 5 **Ukazovatele aktivity za roky 2009-2012**

ukazovateľ	2009	2010	2011	2012
doba obratu zásob	8,36	11,13	12,89	14,93
doba obratu pohľadávok	78,20	86,67	56,90	64,39
doba splácania záväzkov	321,95	221,36	122,31	148,82
obrat celkových aktív	0,18	0,17	0,16	0,14

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Doba obratu zásob v podniku je priemerná, avšak medziročne sa zvyšovala ako môžeme vidieť na grafe č.2. Najnižšia doba obratu bola v roku 2009, ktorá predstavovala 8,36 dní a najvyššia hodnota v roku 2012, čo je 14,93 dní. Tieto hodnoty v roku 2010 oproti roku 2009 vzrástli o 33,13 %, v nasledujúcich rokoch sa medziročne doba obratu zvyšovala a to v roku 2011 o 15,81 % a roku 2012 o 15,83 % oproti predchádzajúcemu roku. Vo Výročných správach v Súvahe môžeme vidieť, že zásoby sa nám zvyšovali. Toto je spôsobené vybudovaním nových veľkokapacitných nádrží ropy ako aj s rekonštrukciou a modernizáciou technických a technologických zariadení na prepravu ropy.

Graf č. 2 **Doba obratu zásob**

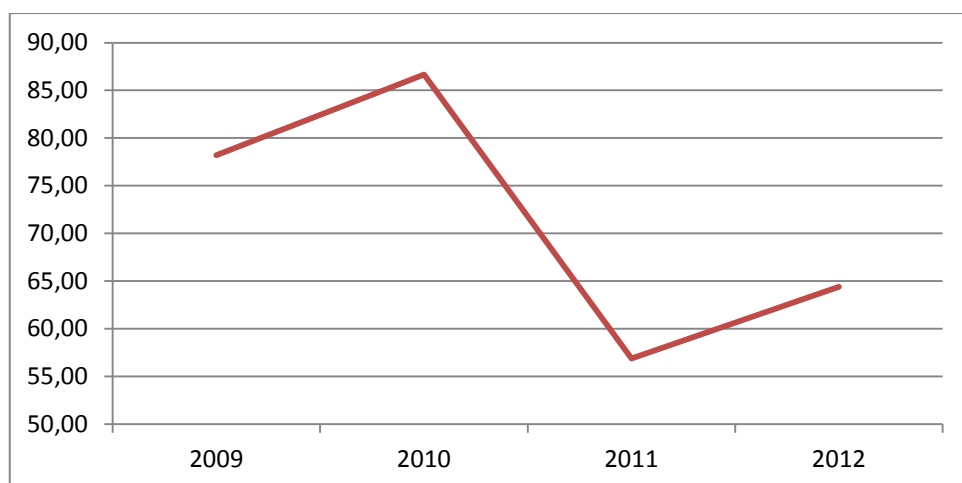
Prameň: *Vlastné spracovanie*

Doba obratu pohľadávok, alebo môžeme to nazvať aj doba inkasa krátkodobých pohľadávok je priemerne vysoká, keďže v roku 2009 to bolo cca 78 dní a v 2010 až cca 86 dní. Ukazovateľ vypovedá o tom, aký čas je od vzniku pohľadávky k jeho inkasu. Keďže v roku 2010 to bolo 86,67 dňa, čo je oproti roku 2009 nárast o 10,83 %. V nasledujúcom roku 2011 sa však táto hodnota znížila na 56,90 dňa, z čoho vyplýva pokles oproti roku 2010 o 34,35 %. V roku 2012 sa nám opäť hodnota mierne zvýšila oproti roku 2011 a to z 56,90 dňa na 64,39 dňa, čo predstavuje nárast o 13,16 %. Vývoj v jednotlivých rokoch môžeme vidieť v grafe č.3. Keď sa pozrieme do súvahy vo výročných správach, môžeme vidieť, že pohľadávky z obchodného styku (v súvahe riadok 47 vo výročných správach za roky 2009-2012¹⁹) v roku 2009 boli cca 16,2 milióna eur a z toho opravné položky boli cca 2,3 milióna eur, to že sa tu opravná položka v riadku korekcia nachádza znamená, že odberateľ je rizikový, t. z. že nezaplatí. V roku 2010 boli pohľadávky cca 8,4 milióna a tvorené opravné položky z toho cca 1,17 milióna. V roku 2011 z približne 4,4 milióna bolo opravných položiek oproti minulým rokom iba približne 280 tisíc a v roku 2012 zo zhruba 8,2 milióna pohľadávok približne 885 tisíc boli opravne položky. Keď to však porovnáme s tržbami v jednotlivých rokoch, tieto pohľadávky v roku 2009 tvoria takmer 28%, v roku 2010 takmer 15%, 2011 je to 8% a 2012 je to približne 17%. Môžeme usúdiť, že ich nie je veľa v porovnaní s tržbami, sú to novembrové, respektíve decembrové faktúry. Môžeme tvrdiť, že spoločnosti to nevytvorilo dočasnú platobnú neschopnosť,

¹⁹dostupné na internete <<http://www.transpetrol.sk/vyroczne-spravy-2/>>

keďže ako vidíme v prílohe IV. Finančná súvaha za roky 2009 – 2012, spoločnosť nebola nútená požiadať o úver. Súvisí s tým taktiež aj ako spoločnosť spláca svoje záväzky, pretože ako vidíme v tabuľke č.5 táto doba nie je až taká vysoká, ako sa nám na prvý pohľad môže zdať.

Graf č. 3 Doba obratu pohľadávok

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Najmä v roku 2009 to predstavovalo až cca 322 dní, čo predstavuje približne 11 mesiacov. Táto situácia spoločnosti vznikla, ak si odložili dobu splatnosti faktúr, ale taktiež to súvisí s politikou spoločnosti. Medziročne sa znížila o 31,24% a znížila sa taktiež aj v roku 2011 a to oproti roku 2010 o 44,75%. Následne v roku 2012 opäť mierne stúpla a to o 21,67% oproti roku 2011. Spoločnosť je so svojimi dodávateľmi dohodnutá o splácaní záväzkov v rozmedzí štyroch až piatich mesiacov, čo ako sme si mohli všimnúť sa snaží v posledných dvoch sledovaných obdobiach spĺňať. Dovoľme si tvrdiť, že je dôležitejšie, že odberatelia spoločnosti platia svoje záväzky môžeme povedať včas, za predpokladu, že splatnosť faktúr je 2 mesiace.

Z ukazovateľov zadlženosti si rozoberieme stupeň zadlženosti a stupeň finančnej samostatnosti, ktoré vidíme v tabuľke č.6. Transpetrol, a.s. má relatívne nízku úroveň zadlženosti, z čoho vyplýva, že vlastné zdroje nám prevyšujú tie cudzie. V roku 2009 bola táto zadlženosť 19,6 %, ale v nasledujúcom roku klesla na 7,4 %, čo predstavuje pokles o 62,24 %. Následne sa v roku 2011 zvýšila na 10,6 % a v roku 2012 opäť poklesla zadlženosť na 8,8 %. Z daných výsledkov teda vychádza že podnik je finančne samostatný. Tento jav zhodnotí stupeň finančnej samostatnosti, ktorého vývoj môžeme vidieť na grafe

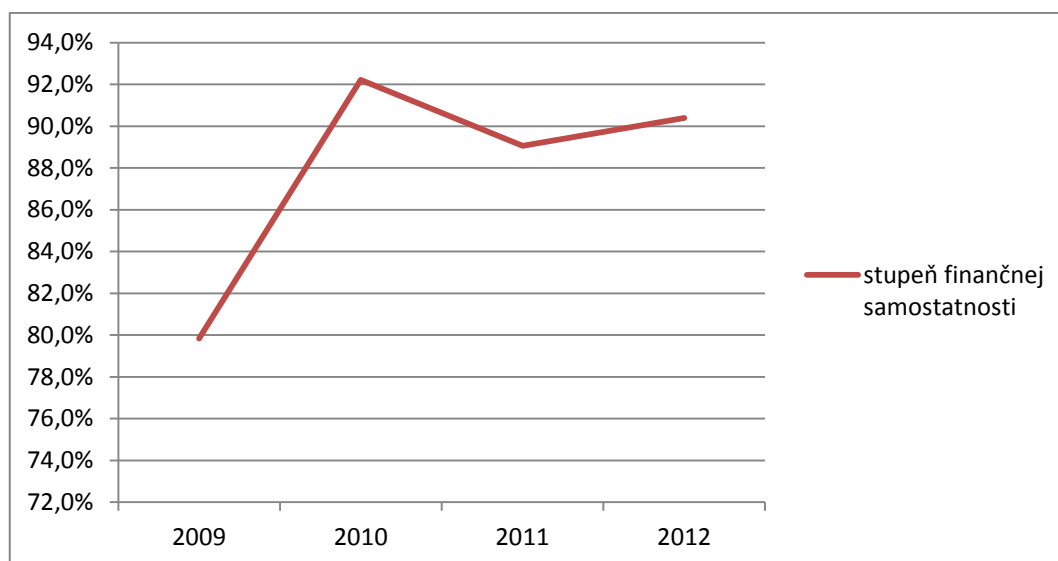
č. 4. Taktiež vieme pozorovať vo Finančnej súvahe (Príloha IV), že spoločnosť nemá žiadne bankové úvery, z čoho nám vyplýva že je prevažne financovaná z vlastných zdrojov, respektíve z vlastného imania, v ktorom okolo 30% tvorí externý vlastný zdroj, základné imanie.

Tabuľka č. 6 **Ukazovatele zadlženosti**

ukazovateľ	2009	2010	2011	2012
stupeň zadlženosti v %	19,6	7,4	10,6	8,8
stupeň finančnej samostatnosti v %	79,8	92,2	89,1	90,4

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Graf č. 4 **Stupeň finančnej samostatnosti**

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Z ukazovateľov rentability sme vybrali na analyzovanie najčastejšie používané ukazovatele, ktorými sú ROA a ROE a to z dôvodu efektívnosti hospodárenia spoločnosti, zhodnocovania aktív a vlastného kapitálu. Rentabilita aktív (ROA) vypovedá o celkovom zhodnotení aktív a ukazovateľ Rentability vlastného kapitálu (ROE) poukazuje na zhodnotenie vlastného kapitálu. Hodnoty jednotlivých ukazovateľov v jednotlivých rokoch môžeme vidieť v tabuľke č.7.

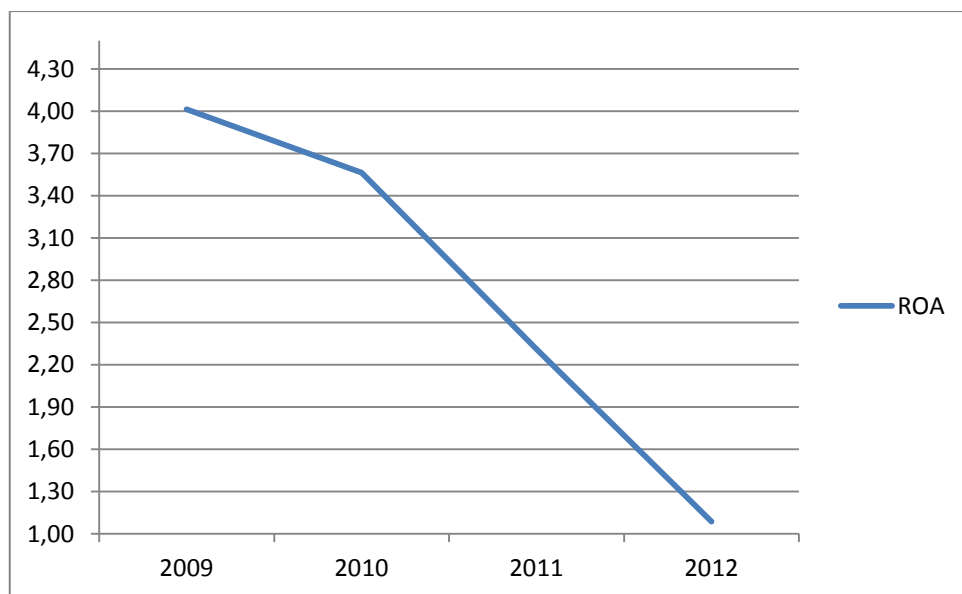
Tabuľka č. 7 **Ukazovatele rentability**

ukazovateľ	2009	2010	2011	2012
ROA (%)	4,01	3,56	2,31	1,09
ROE (%)	5,03	3,86	2,60	1,20

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Ukazovateľ ROA poukazuje na to, že v roku 2009 na 1€ aktív pripadá 0,0401€ zisku. V roku 2010 na 1€ aktív pripadalo 0,0356€ zisku. V roku 2011 to bolo 0,0231€ zisku a v nasledujúcom roku to bolo 0,0109€ zisku. Medziročne tieto hodnoty klesali, keďže klesal aj čistý zisk spoločnosti. Tento pokles zobrazuje graf č.5.

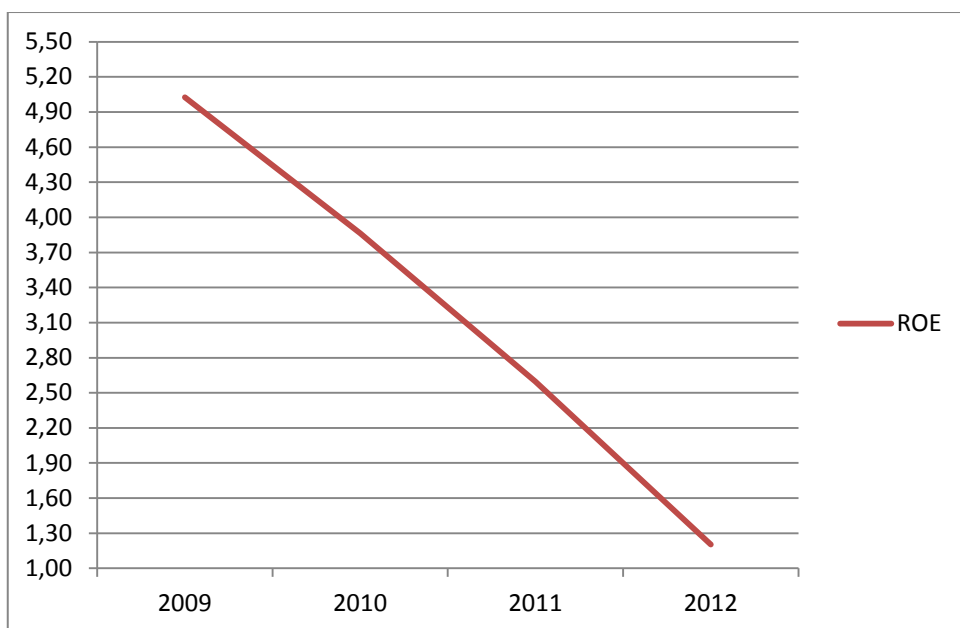
Graf č. 5 **Rentabilita aktív**

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Rentabilita vlastného kapitálu (ROE) taktiež medziročne klesala z dôvodu klesania čistého zisku. Z 5,03% v roku 2009 až na 1,20% v roku 2012. Tento vývoj zobrazuje graf č. 6.

Graf č. 6 **Rentabilita vlastného kapitálu**

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Spoločným dôvodom poklesu pri ukazovateľoch ROA a ROE je, že čistý zisk v čitateli v jednotlivých rokoch klesal. Pri rentabilite aktív sú v menovateli celkové aktíva. Ako vidíme v súvahe v prílohe II. celkové aktíva v jednotlivých rokoch narastali, až v roku 2012 mierne klesli, čo ale v tomto prípade nemá veľký vplyv, pretože aj čistý zisk medziročne klesal. Hlavný podiel na raste aktív má dlhodobý nehmotný, hmotný a finančný majetok. Pri rentabilite vlastného kapitálu môžeme v prílohe II. vidieť, že v roku 2010 oproti roku 2009 sa navýšilo základné imanie spoločnosti o takmer 40 miliónov EUR. Z tohto dôvodu ROE v roku 2010 v porovnaní s minulým obdobím poklesla o takmer 1,2 %. Zvýšenie základného imania malo následne vplyv aj na ostatné sledované obdobia, keďže čistý zisk spoločnosti klesal a vlastné imanie bolo navýšené o takmer 40 miliónov.

Z rozdielových ukazovateľov sme sa rozhodli posudzovať ukazovateľ Čistý pracovný kapitál (ČPK), ktorý najviac poukazuje na to, či spoločnosť hospodári efektívne, keďže dlhodobé zdroje sú veľmi drahé z dôvodu návratnosti finančných prostriedkov. Z údajov v tabuľke č. 8 vyplývajú vysoké hodnoty ČPK, ale keď to porovnáme s dlhodobým majetkom spoločnosti (Príloha III. Finančná súvaha za roky 2009-2012) pohybujeme sa v roku 2009 okolo 15% z dlhodobého majetku, v roku 2010 to bolo 26,16%, v roku 2011 okolo 16% a v roku 2012 to bolo 13%. Na základe týchto údajov môžeme tvrdiť, že hodnoty uvedené v tabuľke č. 8 ktoré sa počiatočne javia ako vysoké,

v tomto prípade takúto vypovedaciu schopnosť nemajú. Z toho vyplýva, že spoločnosť hospodári efektívne.

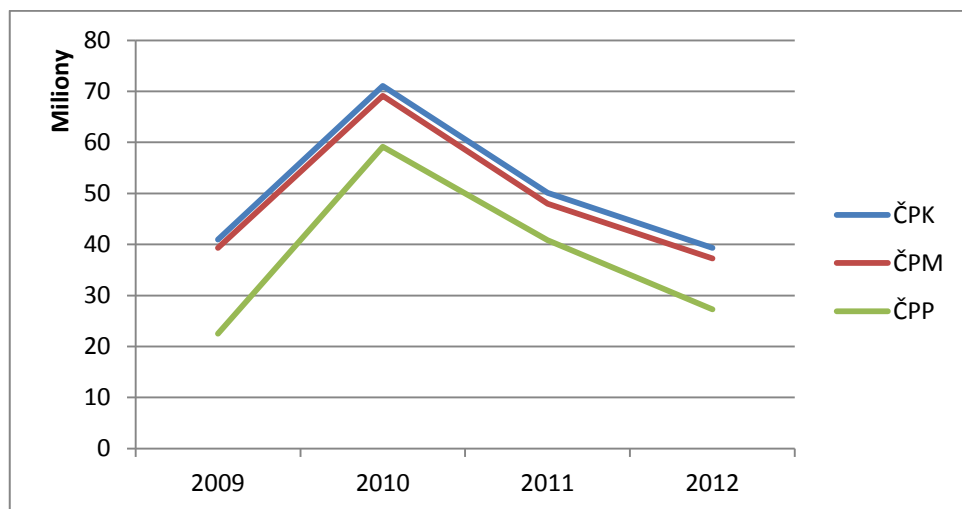
Tabuľka č. 8 **Čistý pracovný kapitál**

	2009	2010	2011	2012
KRÁTKODOBÝ MAJETOK (€)	94 540 060	83 267 767	72 046 658	53 976 666
KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY (€)	56 183 987	11 878 859	24 713 204	14 759 027
ČPK (€)	38 214 667	71 242 878	47 182 627	39 217 639

Prameň: *Vlastné spracovanie*

Stav ďalších rozdielových ukazovateľov ako čistý peňažný majetok (ČPM) a čisté peňažné prostriedky(ČPP), ktoré vidíme na grafe č.7 sú uvedené v prílohe V. Rozdielové ukazovatele.

Graf č. 7 **Rozdielové ukazovatele**

Prameň: *Vlastné spracovanie*

5 Diskusia

Spoločnosť Transpetrol, a. s. bola založená v decembri 1992 a je jediným prevádzkovateľom ropovodného systému v Slovenskej republike, a preto patrí medzi strategické podniky slovenského hospodárstva. Pre svojich zákazníkov zabezpečuje tranzitnú a vnútroštátnu prepravu ropy. Teda jej hlavnými činnosťami sú preprava ropy, jej nákup a predaj. Strategická geografická poloha a relatívne veľká prepravná kapacita ropovodov na Slovenskom území vytvára reálne predpoklady na jeho napojenie na európske tranzitné cesty.

Keďže sme mali k dispozícii výročné správy spoločnosti za roky 2009 až 2012, mohli sme analyzovať účtovné, finančné ako aj nefinančné informácie týkajúce sa spoločnosti a následne sme mohli analyzovať finančnú situáciu podniku. Jednotlivé výkazy účtovnej závierky sú navzájom previazané. Samotné výkazy sme si pretransformovali z dôvodu lepšej prehľadnosti na individuálnu súvahu v skrátenom rozsahu za sledované obdobie 2009-2012, individuálny výkaz ziskov a strát v skrátenom rozsahu a pre potreby rozdelenia majetku a zdrojov krytia na krátkodobé a dlhodobé sme si vytvorili taktiež finančnú súvahu za jednotlivé roky. Pri analyzovaní podniku sme používali pomerové ukazovatele, vybrali sme tie, ktoré najviac zhodnocujú finančné zdravie spoločnosti a z rozdielových ukazovateľov sme vybrali na analyzovanie čistý pracovný kapitál, pretože ten najviac poukazuje na efektívnosť využitia zdrojov, tiež sa mu hovorí bezpečnostný vankúš likvidity. Podľa vypočítaných údajov sa síce podnik nenachádza v odporúčaných intervaloch ako v bežnej, tak i v celkovej likvidite, ale tieto odporúčané hodnoty nie sú pre sledovanú spoločnosť smerodajné. Dovoľme si to tvrdiť z toho dôvodu, že ako môžeme vidieť v prílohe VI Zlaté bilančné pravidlo a aj v tabuľke č. 8 Čistý pracovný kapitál sú v kladných hodnotách. Zo Zlatého bilančného pravidla teda vieme vyčítať, že podnik je prekapitalizovaný, čo je žiaduci stav. Znamená to, že svojimi dlhodobými zdrojmi dokáže pokryť dlhodobý majetok, dokonca aj časť krátkodobého. Z ukazovateľov aktivity sme rozobrali dobu obratu zásob, ktorá sa medzироčne zvyšovala. Za dôvod považujeme vybudovanie nových veľkokapacitných nádrží na uskladnenie ropy. Podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a požiadaviek Európskej únie počíta spoločnosť s postupným zvyšovaním objemov skladovanej ropy pre Štátne hmotné rezervy. V súčasnosti zodpovedá úrovni 90-dňovej spotreby ropy a ropných produktov. Spoločnosť každoročne investuje nemalé finančné prostriedky aj do budovania skladovacích kapacít. Spoločnosť Transpetrol, a. s., v roku 2012 prepravila celkovo 8 417 680 ton ropy. Hlavnú

úlohu z hľadiska realizovaných tržieb a využívania prepravnej kapacity ropovodu v prevádzke Transpetrol, a. s., zohráva rafinéria Slovnaft, a. s., v Bratislave. Preprava ropy do tejto spoločnosti bola v roku 2012 na úrovni 5 367 191 ton ropy, čo predstavuje približne 63,8 % prepraveného množstva ropovodom Družba v danom roku. V porovnaní s rokom 2011 predstavuje pokles o 10,7 %. Slovnaft, a. s., je momentálne aj jediným odberateľom ropy na Slovensku. Významnú úlohu z hľadiska tržieb tu majú aj odberatelia z Českej republiky kde to v roku 2012 bolo takmer 3 milióny ton ropy. Od roku 2009 až 2012 prepravované množstvo ropy ropovodom Družba stále klesá. Klesá totiž aj prepravované množstvo ropy jednotlivým odberateľom. Po preštudovaní výročných správ za obdobie rokov 2009-2012 sme usúdili, že spoločnosť sa snaží mať dobré vzťahy so svojimi odberateľmi, z čoho nám vyplýva aj doba inkasa pohľadávok. Tieto hodnoty sa v obdobiach 2009 a 2010 nachádzali približne okolo 80 dní, čo sa následne v ďalších rokoch 2011 a 2012 snažia držať na úrovni okolo 60-tich dní. Tento fakt má dva dôvody. Jedným je, že spoločnosť je dohodnutá so svojimi odberateľmi na trojmesačnej dobe splácania ich záväzkov, druhým je, že v rámci udržania dobrých vzťahov je ochotná dobu splatnosti faktúry predĺžiť. Na Slovensku je jediným odberateľom spoločnosť Slovnaft, z ktorej našej spoločnosti plynú tržby okolo 60-70%, môžeme sa stotožniť s proklientským názorom spoločnosti, ktorý hovorí o dobrých dodávateľsko-odberateľských vzťahoch. Na tento fakt nadväzuje aj doba splatnosti záväzkov, ktorá bola taktiež v rokoch 2009 a 2010 pomerne vysoká (321,95 dní; 221,36 dní), ale v rokoch 2011 a 2012 sa to spoločnosť snažila držať na úrovni 4 až 5 mesiacov. Čo je však vyhovujúce je, že doba inkasa pohľadávok je nižšia ako doba splácania záväzkov. Spoločnosti tak nevzniká ani druhotná platobná neschopnosť. Spoločnosti Transpetrol vyhovuje, keď svoje záväzky spláca v takomto intervale, pokiaľ to dovoľujú dodávatelia spoločnosti. Vlastníkom spoločnosti Transpetrol je Slovenská republika a práve z tohto dôvodu je podnik finančne samostatný. Ako sme mohli vidieť v súvahe za jednotlivé sledované roky, spoločnosť nepotrebovala k svojej prevádzke a činnosti žiadne bankové úvery. V sledovaných obdobiach sa táto finančná samostatnosť pohybovala na približne 80-tich až 90-tich percentách. Z uvedeného nám vyplýva, že zadlženosť podniku bola vo výške 10 až 20 percent. Tieto výsledky sú z hľadiska odvetvia pôsobnosti spoločnosti na vyhovujúcej úrovni a taktiež je to štátny podnik a je jediný prevádzkovateľ ropy na Slovensku. Z ukazovateľov rentability sme zhodnocovali rentabilitu aktív a rentabilitu vlastného kapitálu. Oba ukazovatele v sledovaných obdobiach medziročne klesali, ale aj napriek tomu môžeme definovať spoločnosť ako rentabilnú, resp. výnosovú. Čo považujeme za veľmi dôležité je, že

spoločnosť dodržiava podmienku zlatého bilančného pravidla, ktorá nám vypovedá o krytí dlhodobého majetku dlhodobými zdrojmi. Na túto skutočnosť nadväzuje taktiež ukazovateľ čistý pracovný kapitál, ktorý sme analyzovali ako posledný. Jeho zhodnotením sme zistili, že posudzovaná spoločnosť hospodári efektívne. V skutočnosti všetky hodnoty, ktoré za sledované obdobie vyšli, poukazujú na efektívne hospodárenie spoločnosti. Spoločnosti by sme odporučili, aby hľadala ďalších odberateľov na domácom ako aj zahraničnom trhu a s tým súvisí aj zvyšovanie čistého zisku. Odporúčame, aby spoločnosť zostala prekapitalizovaná, aby ČPK zostalo v kladných hodnotách a s tým aj súvisiace dodržanie zlatého bilančného pravidla, teda aby svojimi dlhodobými zdrojmi pokryla dlhodobý majetok.

Záver

Hlavný cieľ bakalárskej práce bola analýza finančného hospodárenia spoločnosti Transpetrol, a. s. za roky 2009-2012 prostredníctvom pomerových a rozdielových ukazovateľov finančnej analýzy. Práca bola rozdelená do kapitol podľa smernice č. 8/2011. V prvej kapitole je definované teoretické vymedzenie údajov potrebných k finančnej analýze spoločnosti, ako aj jednotlivé vzorce pomerových a rozdielových ukazovateľov. Tieto teoretické údaje napomohli k pochopeniu a následnému analyzovaniu finančnej situácie spoločnosti. V druhej kapitole sme vymedzili hlavný cieľ a parciálne ciele bakalárskej práce. Tretia kapitola bola venovaná metodike práce a metódam skúmania spoločnosti Transpetrol, a. s. Z metód finančnej analýzy sme zvolili analýzu pomerových a rozdielových finančných ukazovateľov. Na základe vypočítaných jednotlivých ukazovateľov v období rokov 2009-2012 sme porovnali vývoj ukazovateľov a zhodnotiť efektivitu, prosperitu a výnosnosť spoločnosti. Tieto ukazovatele sme aplikovali na spoločnosť v štvrtej kapitole a následne v piatej kapitole sme diskutovali o výsledkoch analýzy. Na základe výsledkov analyzovaných údajov vyslovujeme závery, že podnik hospodári efektívne, je schopný splácať svoje záväzky, spoločnosť je podľa nášho názoru spoľahlivá a solventná. Z výpočtov je takisto zrejmé, že spoločnosť je rentabilná. Keďže je spoločnosť Transpetrol, a. s. jediným prevádzkovateľom ropovodného systému na Slovensku, nemá v tuzemsku žiadnu konkurenciu. Zisk spoločnosti však napriek tomu medziročne klesal. Medzi hlavné dôvody na základe analyzovaných údajov považujeme, že spoločnosť zasiahla svetová ekonomická kríza. Z tohto dôvodu asi tiež klesli dodávky ropy od dodávateľov spoločnosti a jej následný predaj odberateľom, kvôli čomu našej sledovanej spoločnosti medziročne tržby klesali. Stále je však spoločnosť zisková. K záveru môžeme dodať, že všetky ciele, ktoré sme si stanovili v bakalárskej práci boli splnené. Práca bola rozdelená do piatich kapitol podľa internej smernice č.8/2011, v ktorých sme naplnili hlavný cieľ bakalárskej práce, ktorý bol analýza finančného hospodárenia spoločnosti Transpetrol, a. s. za roky 2009-2012 prostredníctvom pomerových a rozdielových ukazovateľov finančnej analýzy, ako aj stanovené čiastkové ciele. Analýzu finančnej situácie spoločnosti Transpetrol, a. s. sme vykonali svedomite a môže poskytnúť nám ako aj vedeniu spoločnosti dôležité informácie o hospodárení spoločnosti za roky 2009-2012.

Zoznam použitej literatúry

Knihy / Monografie

1. HELFERT, A. E. 1997. *Techniques of Financial Analysis: A Practical Guide to Measuring Business Performance*. 9th edition. USA: McGraw-Hill, 1997. 448 p. ISBN-13: 978-0-256-14611-0
2. MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ A. 2008. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*. 1. vyd. Bratislava: IuraEdition, 2008. 244 s. ISBN 978-80-8078-200-9.
3. MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ A. 2009. *Podnik a podnikanie*. 3. vyd. Bratislava: Sprint dva, 2009. 207 s. ISBN 978-80-89393-13-8.
4. MAJTÁN, Š. a kol. 2012. *Podnikové hospodárstvo*. 2. vyd. Bratislava: Sprint 2, 2012. 323 s. ISBN 978-80-89393-63-3.
5. ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2011. *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava: IuraEdition, 2011. 290 s. ISBN 978-80-8078-418-8.
6. VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2006. *Podnikové financie*. Bratislava: IuraEdition, 2006. 482 s. ISBN 80-8078-029-3.
7. ZALAI, K. a kol. 2013. *Finančno-ekonomická analýza podniku*. 8. vyd. Bratislava: Sprint 2, 2013. 471 s. ISBN 978-80-89393-80-0

Normy

8. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník
9. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Interné dokumenty spoločnosti

10. Transpetrol, a. s. Výročná správa 2009, Dostupné na internete:
<http://www.transpetrol.sk/wp-content/uploads/TP_vyrocná_správa_2009.pdf>
11. Transpetrol, a. s. Výročná správa 2010, Dostupné na internete:
<http://www.transpetrol.sk/wp-content/uploads/TP_vyrocná_správa_2010.pdf>
12. Transpetrol, a. s. Výročná správa 2011, Dostupné na internete:
<http://www.transpetrol.sk/wp-content/uploads/TP_vyrocná_správa_2011.pdf>
13. Transpetrol, a. s. Výročná správa 2012, Dostupné na internete:
<http://www.transpetrol.sk/wp-content/uploads/TP_vyrocná_správa_2012.pdf>

Zoznam príloh

Príloha I Výpočet pomerových a rozdielových ukazovateľov **Chyba! Záložka není definována.**

Príloha II Individuálna súvaha v skrátenom rozsahu v EUR **Chyba! Záložka není definována.**

Príloha III Individuálny Výkaz ziskov a strát v skrátenom rozsahu (v EUR) **Chyba! Záložka není definována.**

Príloha IV Finančná súvaha za roky 2009-2012..... **Chyba! Záložka není definována.**

Príloha V Rozdielové ukazovatele..... **Chyba! Záložka není definována.**

Príloha VI Zlaté bilančné pravidlo..... **Chyba! Záložka není definována.**